

ПРОЄКТ

ЗИМОВА СЮІТА

Тимофєєва Олена Петрівна

Дніпровська гімназія № 140
Дніпровської міської ради

Учителька
початкових класів

Спеціаліст
вищої категорії
Учитель - методист

01

Якого кольору
зима?

- Робота над текстом
А. С. Волкової
«Вітівки матінки –
зими»

02

Кришталевий
дзвін зими

- Робота над текстом
А. С. Волкової
«Січень -
просинець»

03

Зима -
скульптор

- Робота над текстом
А. С. Волкової
«Примхи Діда
Мороза»

04

Сніжинки -
балеринки

- Робота над текстом
А. С. Волкової
«Зимова казка»

05

Малювання
сніжинками

- Ознайомлення
з технікою
малювання
«сніжинками»

УРОКИ - МИЛУВАННЯ

Чому діти так люблять зиму, чекають на неї?

Згадаймо тільки-но реакцію малюка на перший сніг – невгамовна радість, неприховане збудження, щире захоплення!

Скільки гарного навкруги – блискучі бурульки, ажурні сніжинки, таємничі кучугури...

Казкова краса зими притягує, хвилює, бентежить уяву дитини.

Почуття так вирують у маленькому серці, але як непросто їх висловити – бракує слів і власне досвіду естетичного оцінювання природи.

Дитина зосереджено напружує думку і говорить або пише у творі про те, що взимку ніч довша за день, що сніг щільно вкрив землю, що сонце світить, але не гріє...

Так і є – ніхто не заперечує. Але така розважлива констатація фактів більш схожа на науковий світ, ніж на щире власну оцінку своєї зимової природи.

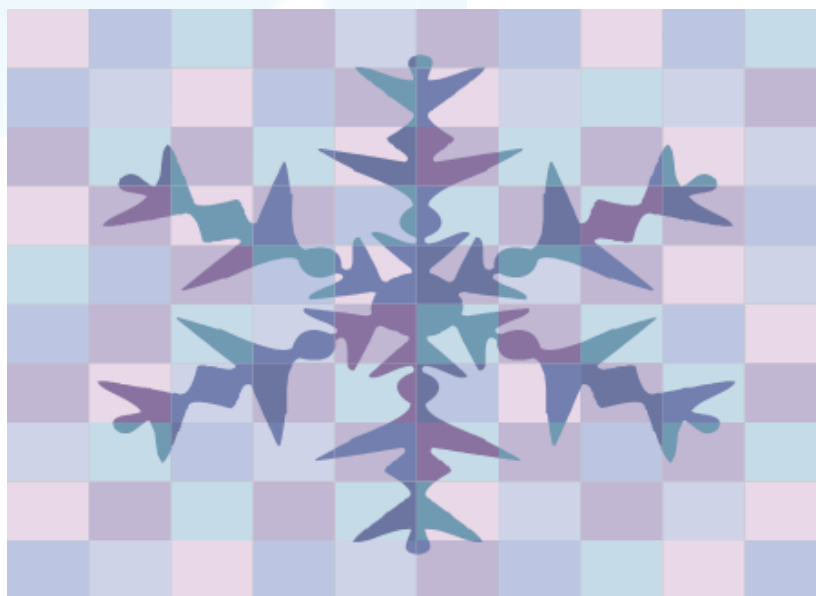
Тут панує залізна логіка, а власне емоціям місця не знаходиться.

Виходить, відчутти красу, висловити захоплення нею - справа для дитини непросте і потребує допомоги з боку вчителя.

Отже, вирушаймо назустріч зимовій красі, розкриваючи перед вихованцями її «секрети».

Проект «Зимова сюїта»

складається з п'яти «уроків милування» зимовою природою в інтегрованому курсі читання з народознавством і мистецтвом

Тип уроків

Інтегрований курс уроків читання з народознавством і мистецтвом

Мета

Познайомити учнів із зображенням зими в художній, науковій літературі та інших видах мистецтва.

Формувати уміння правильного, свідомого, виразного читання; вчити орієнтуватися у структурі тексту.

Удосконалювати уміння спостерігати за природою; добирати слова, які несуть у собі значне емоційне навантаження; привчати до побудови власної думки, висловлення в ній свого бачення.

Розвивати пам'ять, мислення, мовлення учнів; збагачувати їх словниковий запас.

Виховувати любов і повагу до рідного слова, мови; естетичні смаки; дбайливе ставлення до природи.

Обладнання

Виставка книг про зиму, словників, ілюстративного матеріалу; роздатковий матеріал, аудіозапис.

Виступи

Учні-помічники вчителя з додатковим народознавчим матеріалом.

Література

1. Мій краю рідний. Збірник художніх творів про природу / Упоряд.: А. Т. Дідківська, В. Д. Крушинська. – К.: Шк., 1986 - 319 с. з іл..
2. Джерельце: Зб. художніх творів для учнів мол. шк. віку / Упоряд.: Л. М. Кіліченко. – К.: Шк., 1989 - 109 с..
3. Копиленко О. І. Як вони поживають. Старостенко Ю. С. Лісові розмови: Оповідання: Для мол. шк. віку / Мал. Т. П. Капустіної. – К.: Веселка, 1987 - 207 с.: іл..
4. Друзь З. В. Пізнавальні завдання з ознайомлення з навколишнім світом у почат. шк.: Посібн. для вчителя. – К.: Шк., 1990 - 128 с..
5. Ковальчук О. В. Українське народознавство: Книга для вчителя. – К.: Освіта. 1992 - 176 с..

Урок 2

Кришталевий дзвін зими

Хід уроку

I. Організаційний момент

1. Привітання
2. Підготовка учнів до уроку
3. Організація дітей на заняття

II. Перевірка домашнього завдання

1. Читання вірша М. Підгірянки «Співанка про місяці».
2. Додатковий матеріал: вірші, народознавчий матеріал, загадки.

III. Підготовка до сприйняття теми уроку

1. Бесіда

Фонограма

Учитель

- Вслухайтесь у зиму: як ви гадаєте, чи можна вважати її «беззвучною» порою року?
- Які звуки ви чуєте у зимовій природі?
- Який же «голос» у зими – тихий чи голосний?
- Від чого це залежить?

Допоміжний художній матеріал

1 учень / учениця (напам'ять)

По задвірках крутить вітер,
Аж віконниці риплять,
А у нас у грубці дрова
І палають, і тріщать.
Я. Щоголів

2 учень / учениця (напам'ять)

Безмежна тиша навкруги -
Ні голосу, ні шуму...

На все навіяли сніги
Якусь глибоку думу.
О. Олесь

Учитель

- Прислухайтеся до того, як рипить сніг під ногами.
- Який настрій це навіює?
- Порівняйте за пам'яттю рипіння снігу та шерех осіннього листя.
- Чи однакові почуття викликають ці звуки?
- Пофантазуймо: уявіть, що ви чуєте «голос» снігу. Про що він говорить?
- А які звуки можна почути в лісі, у парку, під час сильного морозу?
- Чому говорять, що мороз «тріщить»?
- Спробуймо «заграти» на льодяних цимбалах зими і послухаймо, як дзвенять бурульки, якщо до них доторкнутися паличкою.
- Якими словами можна охарактеризувати ці звуки?

Приклад

Дзвін кришталевої вази,

Записи на дошці / картки

Звуки:

чисті
ясні
ніжні
прозорі
кришталеві
...

Учитель

- Прислухайтеся до льодяного «співу» під ногами ковзанярів: що він вам нагадує?

Записи на дошці

свист
скрегіт
стогін
сичання
...

Допоміжний художній матеріал

З учень / учениця (напам'ять)

Січень надворі, а для дітей
Тьохкає крига, мов соловей.
А. Качак

Фонограма

Учитель

- Отже, зима може бути «голосною». Інколи її «голос» навіть страшить.
- А чули ви, як вітер рвучко піднімає сніг і стрімко гонить його по землі?
- Як можна охарактеризувати звуки хурделиці?
- Доберіть слова-характеристики:

Записи на дошці / картки

співає
висі
стогне
квилить
плаче
голосить
ридає

2. Творча робота

Учитель

- Уважно прислухайтесь до зими: застигла земля, зупинилась річка, завмерли дерева. Холодна красуня зачарувала весь світ, приспала його до весни. Казковий сон природи!
- Та є у нього й інша сторона – зима не тільки красива, але й холодна і голодна пора року. І про це нагадують нам голоси змерзлих пташок.
- Як ви вважаєте, чи можемо ми їм допомогти?

Допоміжний художній матеріал

4 учень / учениця (напам'ять)

У. Кравченко «Поспіши, дитино мила»

Поспіши, дитино мила,
Глянь на світ кругом:
Все зима снігом покрила –
І поля, і луг.
Ні зігрітись у промінню,

Ні знайти зерна.
Ось лежить там на камінню
Пташка нежива.

5 учень / учениця (напам'ять)

А тут друга прилетіла,
Жалібно квилить:
Поможи, дитино мила,
Сю зиму прожити.
Обережно, о дитятко,
Стіл щодня змети –
І кришини перед хатку
Пташці принеси.

Учитель

- Допоможемо нашим пернатим друзям – організуємо добру справу «Зимові їдальні». Облаштуймо годівнички для підгодівлі птахів.

3. Пізнавальне відео «Хто як зиму зимує»

4. Музична фізхвилинка

5. Звичай українського народу

Учитель

- Свої віковічні висновки, розміркування про землю та знаменність, чи не кожного дня, народ з давен - давен фіксував у своєрідному календарі – місяцеслові.

6 учень / учениця (напам'ять)

Січень – року початок, зими середина. Як тільки не називали його наші предки! Сніжень, мотовій, сніговик, вогневик, льодовик, просинець, щипун, тріскун, ладен, ловхаєць, просинь, сечень, студзень, студеніат... Можна було б продовжувати синонімічний ряд назв, котрими предки влучно нарікали нинішній перший місяць року – царя морозів, короля – вершителя зими.

7 учень / учениця (напам'ять)

Народні найменування цього найстаршого холодного місяця року сягають глибин віків і ґрунтуються на визначальних природних явищах: тріскачких морозах,

пекучих вітрах, дошкульних сніговіях... Найбільш відповідною виявилася сучасна назва: січень – той, що січе зиму навпіл, той, що січе снігом.

IV. Робота над темою уроку

1. Робота над текстом А. С. Волкової «Січень - просинець»

а) Перше читання тексту (учитель / учні)

б) Перевірка сприйняття тексту

Словникова робота

Записи на дошці

просинець
міцна крига
застиглі річки
бори і діброви
кришталевий
джерельце
бруньки

в) Робота над змістом тексту

Засоби художнього зображення

Учитель

- Який ліс?
- Які звуки?
- Які ялинки?

2. Узагальнююча бесіда

Фонограма

Учитель

- Отже, зиму навряд чи можна назвати беззвучною: вона то тихо зітхає, то жалібно голосить, то урочисто бринить кришталевим дзвоном... Які різні за характером звуки, але всі вони створюють єдиний образ зимової краси, влучно підкреслюють нелегку «вдачу» зими.
- Охарактеризуйте зимову красу.
- Продовжіть ряд:

сувора стримана застигла нашорошена зачарована	заціпеніла велична холодна казкова
--	---

V. Підсумковий етап уроку

Фонограма

1. Висновки

Учитель

- Отже, друга сторінка «Кришталевий дзвін зими» перегорнута.
- Але милування природою продовжується. Треба тільки вдивитися у зимову природу. Наступна сторінка «Зима – скульптор».

2. Огляд виставки книг про зиму

3. Оцінювання

4. Домашнє завдання

Читання тексту І. Соколова-Микитова «Зимова ніч»